

Udržateľné obstarávanie stolových a prenosných počítačov REGIÓN ŠTOKHOLM (ŠVÉDSKO)

KONTEXT

Región Štokholm je zodpovedný za zdravotníctvo, verejnú dopravu, regionálne plánovanie a kultúru v 26 obciach regiónu hlavného mesta. Štokholm, v ktorom žije 23 % švédskej populácie (2,3 milióna ľudí), je najväčším regionálnym orgánom v krajine.

Región Štokholm prvýkrát prijal environmentálny program v roku 1990 a odvtedy zaujal systémový a cieľovo orientovaný prístup k udržateľnosti. Jeho [environmentálny program \(2017-2021\)](#) obsahuje 15 environmentálnych cieľov a 24 ukazovateľov v rámci zodpovednosti regiónu v oblasti zdravotnej a lekárskej starostlivosti, verejnej dopravy a iných dopravných činností a vlastných nehnuteľností a zariadení regiónu Štokholm.

Od 90. rokov minulého storočia sa v regióne znížili priame emisie skleníkových plynov o 70 %, a to najmä vďaka zníženiu emisií v kľúčových kategóriách obstarávania vrátane dopravy a energetiky.

Región Štokholm od roku 2010 uplatňuje environmentálne požiadavky aj pri obstarávaní IKT a od roku 2014 má záväzné zmluvné podmienky týkajúce sa sociálnej zodpovednosti. Od roku 2015 sa väčšina zmlúv v oblasti IKT sleduje prostredníctvom auditov na pracovisku alebo v závode. Je tiež účastníkom [záujmovej skupiny Procura+ pre sociálne zodpovedné verejné obstarávanie](#), ktorej cieľom je podporovať verejné orgány pri obstarávaní hardvérových produktov informačných a komunikačných technológií (IKT) a podporovať výmenu informácií o pilotných projektoch v oblasti obstarávania v rámci trojročného projektu [Make ICT Fair](#) financovaného z prostriedkov EuropeanAid.

CIELE OBSTARÁVANIA

Región Štokholm označil IKT za prioritnú oblasť, ktorej je potrebné venovať pozornosť pri obstarávaní, a to z dôvodu vysokého rizika porušovania ľudských práv, pracovných práv a detskej práce v rámci dodávateľského reťazca. Ako kategória energeticky náročných produktov prispieva udržateľné obstarávanie IKT aj k cieľom regiónu v oblasti energetickej účinnosti a znižovania emisií uhlíka.

Prístup regiónu k obstarávaniu IKT má preto niekoľko cieľov. Verejné obstarávanie by malo podporovať inovácie v oblasti výrobkov, ktoré neobsahujú látky nebezpečné pre životné prostredie a ľudské zdravie, majú nízky vplyv na životné prostredie z hľadiska životného cyklu a stimulujú udržateľný vývoj výrobkov, a zároveň posilňovať sociálnu zodpovednosť v dodávateľskom reťazci tovarov a služieb, pričom by sa mali klásť účinné požiadavky na udržateľnosť založené na analýzach vplyvu na životné prostredie a ľudské práva.

Pokiaľ ide o zapojenie trhu, región Štokholm zorganizoval otvorené stretnutie pre dodávateľov (predajcov aj vlastníkov značiek), po ktorom nasledovali individuálne stretnutia. Navrhované kritériá udržateľnosti a ustanovenia o plnení sociálnych zmlúv boli zaslané aj dodávateľom, aby sa k nim vyjadrili, a na základe tejto spätnej väzby sa pripravilo osem verejných súťaží v oblasti IKT, ktoré sa uskutočnili v tomto roku.

POUŽITÉ KRITÉRIÁ

Predmet zmluvy:

Stacionárne a prenosné počítače.

Technické špecifikácie:

1. **Energy Star:** stolové počítače by mali spĺňať požiadavky programu Energy Star pre počítače verzie 6.1 z júna 2014 alebo novšej. V prípade zmeny modelu počas zmluvného obdobia musia výrobky spĺňať najnovšiu verziu Energy Star.

Dokumentácia potvrdzujúca splnenie požiadaviek musí byť k dispozícii u dodávateľa a na požiadanie zaslaná verejnemu obstarávateľovi. Príkladom overenia je webová stránka EU-Energy Star, vlastná deklarácia podľa IT Eco Declaration, produktový list alebo uistenie dodávateľa, ktoré jasne uvádza, že dodávateľ meral a deklaroval produkt podľa meraní a kritérií Energy Star.

2. **Bezhalogénové:** počítače musia byť bezhalogénové. Požiadavka sa vzťahuje na všetky plastové diely s hmotnosťou > 25 gramov s látkami halogénbróm a chlór s maximálnou koncentráciou IGT (spúšťacie napätie brány) podľa normy IEC61249-2-21. Základné dosky sú z tejto požiadavky vyňaté.
3. **Bez ortuti:** notebooky by mali mať displej, ktorý je úplne bez ortuti, t. j. menej ako 0,1 % hmotnosti na zdroj svetla.

V prípade požiadaviek 2 a 3 musí mať dodávateľ k dispozícii dokumentáciu potvrdzujúcu splnenie požiadavky a na požiadanie ju zašle verejnemu obstarávateľovi. Takouto dokumentáciou môže byť vyhlásenie o výrobu alebo ubezpečenie dodávateľa.

4. **Požiadavky na balenie, plast:** plast v obale by nemal pozostávať z PVC.
5. **Požiadavky na obaly, papier/kartón:** celulóza v obaloch musí byť z recyklovanej buničiny, nebielenej buničiny alebo buničiny bielenej bez plynného chlóru v súlade s metódou TFC alebo EFC. Emisie AOX pre príjemcu nesmú prekročiť 0,25 kg na tonu buničiny.

V prípade požiadaviek 4 a 5 musí mať dodávateľ k dispozícii dokumentáciu, ktorá potvrdzuje splnenie požiadavky, a na požiadanie ju zašle verejnemu obstarávateľovi. Dokumentáciou môže byť certifikát od dodávateľa obalov.

Kritériá udelenia zákazky:

Ponuky sa hodnotili s použitím 70 % váhy ceny a 30 % váhy kvality.

Životné prostredie (15%)

1. **TCO:** počítače by mali mať [certifikát TCO](#) alebo rovnocenný certifikát.
2. **Bezhalogénová základná doska:** základná doska by nemala obsahovať halogénované spomaľovače horenia s látkami halogén, bróm a chlór s maximálnymi koncentraciami IGT (spúšťacie napätie brány) podľa normy [IEC61249-2-21](#).

„Pri používaní kritérií udeľovania sa uistite, že udelené body sú dostatočne významné na to, aby sa oplátilo konať (odporúča sa nie menej ako 30 %), inak kritériá nebudú mať požadovaný účinok.“

3. Káble bez ftalátov: Vnútorne a vonkajšie káble nesmú obsahovať nasledujúce ftaláty v množstve vyššom ako 0,1 %.
4. Vnútorná kabeláž bez PVC: vnútorne káble by nemali obsahovať PVC.
5. Externé napájacie káble bez PVC: Počítače by mali byť vybavené externými napájacími káblami bez obsahu PVC. Na jeden počítač by sa mal dodať len jeden napájací kábel.
6. Zlúčeniny fosforu: aditívne pridávané zlúčeniny fosforu uvedené v SFS 2016: 1067 Dodatok k zákonu o dani z chemických látok v určitej elektronike by nemali byť obsiahnuté v koncentráciách vyšších ako 0,1 % hmotnosti ani v homogénnom materiáli v doskách plošných spojov, s výnimkou komponentov na kartách, ani v plastových častiach > 25 g.
7. Chemická náhrada: uchádzač by mal preukázať, že ponúkané ochranné známky pracujú s chemickou náhradou podľa [Usmernenia OECD o náležitej starostlivosti pre zodpovedné dodávateľské reťazce nerastných surovín z oblastí postihnutých konfliktom a vysoko rizikových oblastí](#), napr. Green Screen.
8. Vplyv na životné prostredie z hľadiska životného cyklu: uchádzač by mal ponúknuť počítače, pri ktorých bol vplyv na klímu z hľadiska životného cyklu analyzovaný a zdokumentovaný v súlade so sériou noriem ISO 14040, ISO/ TS 14067 alebo ISO 14025.
9. Odolnosť: prenosné počítače by mali prejsť testovaním udržateľnosti vykonaným v súlade s americkou normou MIL810G pre test najmenšieho pádu a odolnosti voči nárazom, ako aj jednou z nasledujúcich vlastností odolnosti: odolnosť voči vibráciám, odolnosť displeja alebo odolnosť voči teplote.

Subject	CAS Registry Number
Benzyl butyl phthalate (BBP)	85-68-7
Di (2-ethylhexyl) phthalate (DEHP)	117-81-7
Dibutyl phthalate (DBP)	84-74-2
Diisobutyl phthalate (DIBP)	84-69-5

Okrem toho bol zahrnutý aj rad kritérií zameraných na zlepšenie pracovných podmienok v dodávateľskom reťazci IKT, ako sú kritériá týkajúce sa monitorovacích systémov, transparentnosti, hodnotenia rizík a politiky v oblasti konfliktných minerálov.

Usatavenia o plnení zmluvy:

1. Témy na kandidátskom zozname REACH: Dodávateľ musí deklarovať existenciu látok uvedených v zozname kandidátskych látok podľa nariadenia REACH (článok 59 nariadenia (ES) č. 1907/2006), ktoré sú prítomné v koncentráciách nad 0,1 % hmotnosti v každej jednotlivej časti výrobku. Ak sa počas zmluvného obdobia na zozname kandidátskych látok objavia nové látky, ktoré sú vo výrobkoch prítomné v koncentráciách vyšších ako limit, klient o tom bude informovaný do šiestich mesiacov.
2. Udržateľné dodávateľské reťazce: Región Štokholm od dodávateľov očakáva, že budú rešpektovať spoločný „Kódex správania dodávateľa švédskeho regiónu“ a preukážu transparentnú a systematickú prácu na znižovaní rizík v dodávateľskom reťazci ponúkaných výrobkov a na riešení problémov súvisiacich s konfliktnými minerálmi. V súlade s tým boli do výberového konania zahrnuté aj kritériá sociálnej zodpovednosti.

Výrobky sa vyrábajú za podmienok, ktoré sú v súlade s: Deklaráciou ľudských práv OSN, základnými dohovormi MOP, Dohovorom OSN o právach dieťaťa, Dohovorom OSN proti korupcii, ako aj s pracovným prostredím a pracovnými zákonmi krajiny, v ktorej sa tovar vyrába. To sa dosiahne zavedením príslušných politik prijatých na najvyšších úrovniach spoločnosti, vykonávaním hodnotení rizík, podporou ich prijatia v celom dodávateľskom reťazci, monitorovaním dodržiavania a systémom riadenia v prípade ich nedodržiavania.

VÝSLEDKY

Hodnota zákazky je približne 7 miliónov eur. Ponuku predložili traja dodávatelia a každý z nich mohol splniť niektoré požiadavky. Overovanie niektorých kritérií dodávateľského reťazca bolo niekedy náročné (napríklad kritériá týkajúce sa postupov a procesov).

ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY

Štokholmský región prvýkrát zaviedol prísne environmentálne požiadavky na nákup počítačov v roku 2010, vrátane nízkej spotreby energie, používania recyklovaných plastov v nových výrobkoch a vylúčenia olova, ortuti a halogénovaných spomaľovačov horenia z nových počítačov. V tomto čase sa ukázalo, že pre dodávateľov je ťažké splniť všetky požiadavky na udržateľnosť. Napríklad len niekoľko dodávateľov bolo schopných splniť požiadavku na používanie recyklovaného plastu v nových počítačoch a len jeden bol schopný odstrániť PVC z vnútorných a vonkajších káblov počítačov.

V poslednom verejnom obstarávaní sa preto zrušila požiadavka na recyklovaný plast, zvýšili sa požiadavky na obmedzené látky a pridali sa nové požiadavky na trvanlivosť a balenie.

Monitorovanie a transparentnosť, ako sa hodnotí v kritériách na udelenie grantu, sa časom zlepšili. V prvom obstarávaní, v ktorom sa uplatnili kritériá na vyhodnotenie ponúk, sa zistilo, že všetci dodávatelia mohli poskytnúť informácie o závode na konečnú montáž, ale nie všetci dodávatelia ich mohli poskytnúť v prípade závodov na výrobu komponentov a žiadny dodávateľ nemohol poskytnúť informácie o zásobách chemikálií v závode na konečnú montáž. V súčasnosti môžu takmer všetci dodávatelia zverejniť informácie o konečnej montáži a komponentoch, a jeden dodávateľ mohol zverejniť chemické zásoby.

Dodávatelia však tiež uviedli, že niektoré kritériá nevedli k zmenám vo výrobe. Napríklad káble naďalej obsahujú PVC. Na to, aby sa kritériá považovali za zmenu v tomto odvetví, by podobné požiadavky muselo vzniknúť oveľa viac verejných kupujúcich, aby sa dosiahol vplyv v tomto globálnom odvetví.

POUČENIE

Začnite proces obstarávania dialógom s dodávateľmi, aby dodávatelia lepšie pochopili očakávania a obstarávatelia mohli zlepšiť formuláciu kritérií. Po ukončení verejného obstarávania je tiež užitočné nadviazať dialóg, zhodnotiť proces a vykonať budúce zlepšenia.

Pri používaní kritérií udeľovania sa uistite, že udelené body sú dostatočne významné na to, aby sa oplátilo konať (odporúča sa nie menej ako 30 %), inak kritériá nebudú mať požadovaný účinok.

Od samého začiatku vypracujte plán monitorovania a sledovania výkonnosti dodávateľov a jasne o tom informujte uchádzačov. V zmluve by mali byť uvedené sankcie za neplnenie zmluvy.

Bez ohľadu na to, či máte ako orgán zdroje na vypracovanie kritérií udržateľnosti pri obstarávaní IKT, je tu jedna vec, ktorú by všetky orgány mohli začať robiť okamžite, a to je predĺženie času prípravy. Ak majú kupujúci krátky čas na prípravu, môže to mať za následok, že sa od pracovníkov v dodávateľskom reťazci vyžaduje nadmerné množstvo nadčasov, a dokonca to môže viesť k tomu, že sa zariadenia IKT namiesto vlakom alebo loďou prepravujú letecky.

Kontaktné údaje:

Kathleen McCaughey, región Štokholm, kathleen.mccaughey@sll.se

Súťažné podklady (vo švédčine) sú k dispozícii [tu](#).